

27. 10. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podivný zákon o právech třetích osob

Pokud jste se v posledních letech setkali se smlouvou řídicí se anglickým právem, patrně jste v ní také objevili podivné ustanovení o tom, že z této smlouvy nevznikají třetím osobám podle Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999, tj. zákona o právech třetích osob ze smluv (dále jen „zákon“) žádná práva.

Tento zákon z roku 1999 se vztahuje na všechny smlouvy řídicí se právem Anglie, Walesu a Severního Irska a umožňuje, aby se osoba, která není smluvní stranou určité smlouvy, domáhala práva podle některého ustanovení takové smlouvy v případech kdy:

- a) smlouva ji k tomu výslovně zmocní,
- b) smyslem určitého ustanovení smlouvy je udělit třetí osobě určitou výhodu, avšak s výjimkou případů, kdy řádná interpretace smlouvy svědčí závěru, že smluvní strany neměly v úmyslu, aby dané ustanovení bylo třetí osobou vymahatelné.

Podmínkou je, aby třetí osoba byla ve smlouvě výslovně určena jménem, jako člen určité skupiny nebo aby odpovídala určitému popisu, přičemž v době uzavření smlouvy taková osoba ještě nemusí existovat.

Třetí osoba může právo vymáhat pouze v souladu s příslušnými podmínkami smlouvy. Pro účely vymáhání určitého práva může třetí osoba využít všech právních prostředků, které by měla jako smluvní strana dané smlouvy, pokud by došlo k jejímu porušení.

Smluvní strany v případech, kdy třetí osobě vzniklo právo domáhat se určitého ustanovení jejich smlouvy, nemohou smlouvu bez souhlasu třetí osoby zrušit, pokud již:

- a) třetí osoba tomu, proti komu se může svého práva domáhat (dále jen „povinný“), sdělila svůj souhlas (výslovný či konkludentní) s daným ustanovením smlouvy nebo
- b) pokud si je povinný vědom skutečnosti, že třetí osoba spoléhá na splnění daného ustanovení,
- c) po povinném lze rozumně očekávat, že předpokládá, že třetí osoba by na splnění daného ustanovení spoléhala, a třetí osoba na jeho splnění skutečně spoléhá (soud nebo rozhodčí soud může vydat rozhodnutí, podle kterého se souhlas považuje za daný, pokud nelze zjistit, zda třetí osoba na splnění daného ustanovení skutečně spoléhala; přitom může soud také rozhodnout, za jakých podmínek takto rozhoduje, včetně např. rozhodnutí o vyplacení určité náhrady třetí osobě v penězích).

I při splnění některé z uvedených podmínek takového souhlasu třetí osoby se změnou či zrušením smlouvy však není třeba, pokud ve smlouvě již existuje výslovné ustanovení, podle kterého smluvní strany mohou smlouvu zrušit či změnit i bez souhlasu třetí osoby nebo pokud smlouva již vyžaduje udělení souhlasu se změnou či zrušením smlouvy od třetí osoby za odlišných podmínek namísto případů uvedených výše.

Souhlas se dále nevyžaduje v některých stanovených případech, kdy například souhlas nelze získat z důvodu duševní poruchy na straně třetí osoby.

Pokud se třetí osoba domáhá práva ze smlouvy v soudním řízení nebo za podmínek zákonem

stanovených v rozhodčím řízení, povinný se může bránit veškerými prostředky, které má k dispozici v souvislosti s daným ustanovením smlouvy, nebo prostředky obrany, které by měl k dispozici proti smluvní straně, která by po něm mohla splnění daného ustanovení vymáhat, a to včetně případů, kdy takové prostředky přiznává sama smlouva.

Zákon stanoví, na které smluvní vztahy se neaplikuje: jde zejména o vztahy vyplývající ze směnek a šeků, ze smlouvy mezi společnostmi a jejími společníky, z pracovní smlouvy tam, kde by povinným byl zaměstnanec, z některých smluv o přepravě zboží apod.

Na základě výše uvedeného si lze představit řadu případů, kdy lze spekulovat, zda určité třetí osobě právo domáhat se určitého ustanovení smlouvy vzniklo či ne – například v případě smlouvy o dílo, kdy objednatel vyjádří přání, aby zhotovitel zajistil vytvoření díla ve spolupráci s určitou osobou, která je například známa svými schopnostmi. Proto není překvapením, že se smluvní strany snaží podobným situacím čelit ustanovením vylučujícím třetím osobám možnost domáhat se z jejich smlouvy jakýchkoli nároků.

Anna Dolejší,

studentka doktorandského studia Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a podniková právníčka

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)